

IPI in evropski pogled naprej - pregled učinka direktive INSPIRE

mag. Uroš Mladenović, GURS

mag. Matej Sotlar, GURS

Agenda

- Učinki direktive INSPIRE
- Trenutne aktivnosti
- INSPIRE v prihodnosti

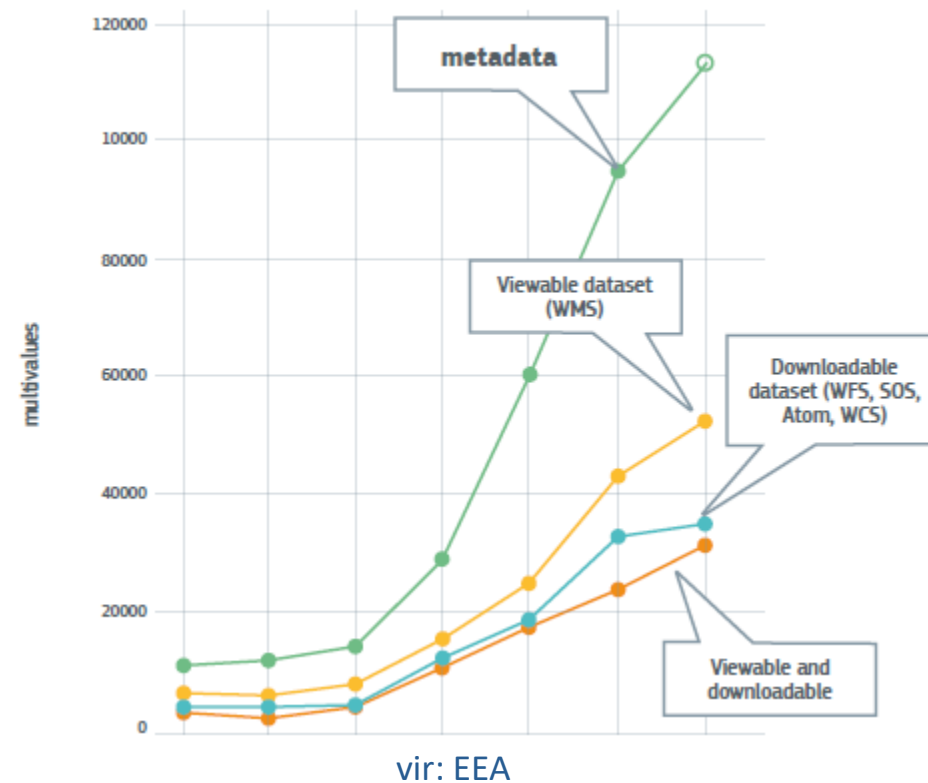
Zakaj direktiva INSPIRE?

- javni posvet 2001-2004: **97 %** udeležencev se je strinjalo, da na vseh nivojih (od lokalnega do evropskega) velja:
  - Prostorski podatki so pogosto manjkajoči ali nepopolni.
  - Opisi (dokumentacija) razpoložljivih prostorskih podatkov je pogosto nepopolna.
  - Prostorskih zbirk se pogosto ne da kombinirati z drugimi prostorskimi zbirkami.
  - Sistemi za iskanje, dostop in uporabo prostorskih podatkov pogosto delujejo v osami in niso kompatibilni med sabo.
  - Kulturne, institucionalne, finančne in pravne prepreke onemogočajo ali otežujejo deljenje in ponovno uporabo prostorskih podatkov.
- cilj je ustvariti **infrastrukturo prostorskih informacij Evropske unije** za namene okoljskih politik EU in politik ali dejavnosti, ki lahko vplivajo na okolje
- vizija: **čezmejna izmenjava podatkov**, ki jih dnevno uporabljajo izdelovalci in izvajalci politik v vsej EU na vseh nivojih odločanja, gospodarstvo, akademska sfera in tudi državljani

Učinki direktive INSPIRE

- poenotena struktura podatkov in spletnih storitev,
- centralni gradniki,
  - INSPIRE Geoportal,
  - INSPIRE Reference Validator,
  - INSPIRE Registry,
- skupni standardi,
- **mednarodno sodelovanje**

Trenutno stanje

Po 15 letih je **tehnološko okolje bistveno drugačno:**

- digitalni senzorji,
- platforme za opazovanje Zemlje,
- doprinos državljanov,
- vedno večja vloga gospodarstva pri generiranju in uporabi prostorskih podatkov

=> potreba po **redefiniranju vloge javnega sektorja** pri zagotavljanju prostorskih podatkov

Trenutne aktivnosti

Iniciativa **GreenData4All**

Pregled in morebitna revizija dveh predpisov:

- direktive REFIT o dostopu javnosti do informacij o okolju (2003/4/EC),
- direktive INSPIRE (2007/2/EC)

Iniciativa GreenData4All

Ugotovitve:

- direktiva INSPIRE je **bolje implementirana** v primerjavi z letom 2014, ampak **še vedno ni zaključena**,
- cilji direktive INSPIRE so še vedno relevantni, **pravni okvir pa ni več ustrezen**, saj vključuje tehnične posebnosti za standarde, ki so preveč togi, da bi bili primerni za prihodnost,
- **možna je poenostavitev implementacije** z obravnavanjem zahtev za interoperabilnost,
- INSPIRE je **pravno skladen** z okoljsko zakonodajo in drugimi ustreznimi področji politike EU in lahko podpira izvajanje Direktive o dostopu javnosti do okoljskih informacij in Direktive o odprtih podatkih,
- **dodana vrednost** direktive je bila v glavnem sestavljena iz spodbujanja izmenjave podatkov kot skupnega načela, vzpostavitve struktur upravljanja, doseganja interoperabilnosti v širšem obsegu (vse EU), sprostitev javnih podatkov, izboljšanja preglednosti in ustvarjanja zbirke strokovnega znanja na ravni EU.

Iniciativa GreenData4All

Priporočila:

- obstaja **potreba po reviziji**, da bo direktiva INSPIRE usklajena in komplementarna v podpori novejši digitalni in podatkovni zakonodaji,
- obstoječe **vrzeli v implementaciji v državah članicah se morajo odpraviti**, da se olajša deljenje in uporaba na evropski ravni,
- vključiti je potrebno **nove vire podatkov** (IoT, podatki državljanov, poslovni podatki, ...),
- nadaljnja implementacija direktive INSPIRE mora **temeljiti na uporabniških potrebah in primerih uporabe**,
- potrebnega je **več dela** na standardizaciji pogojev ponovne uporabe podatkov in licenciranju, povečani prožnosti pravnega okvira, da bo odporen na prihodnost in tehnologijo, ter nadaljnji poenostavitvi minimalnih mehanizmov interoperabilnosti, da se doseže ravnovesje stroškovne učinkovitosti.

Iniciativa GreenData4All

Naslednji koraki:

- Q4 2022 - Q1 2024: študija ocene učinkov
- Q1 2023 - Q2 2023: javni posvet

INSPIRE v prihodnosti

- vedno širša uporaba prostorskih podatkov narekuje **integracijo in obdelovanje različnih tipov prostorskih podatkov** s širšo namembnostjo, večjo kakovostjo in višjo resolucijo
- glavni predpisi in iniciative na nivoju EU
  - **Zeleni dogovor** → Evropa bo vodilna v tranziciji k zdravemu planetu in novemu digitalnemu svetu (von der Leyen)
  - **Evropska strategija za podatke** → Skupni evropski podatkovni prostor
  - **Direktiva odprtih podatkov** (2019/1024/EC) → HVD, INSPIRE je dobra praksa
- druge pobude, skupnosti
  - pametna mesta
  - Gaia-X

Hvala za pozornost!